kompresiniai lūžiai. Daugelyje skeletų fiksuoti su fiziniu krūviu susiję kaulų pakitimai: artroziniai pakitimai (39), osteofitai (17), šmorlio mazgai (40), osteochondrozė (4), spondiloartrozė (4), degeneraciniai pakitimai (20), osteochondroziniai pakitimai (2), šlaunikauliuose fiksuoti raiščių įspaudai *Allens's fossa* (9), uždegiminiai pakitimai – periostitas (6), kauliniai gumbai – hematomos (2), slankstelių ankilozė (6) ir lumbalizacija (6), egzostezė (2). Taip pat skeletuose fiksuotos šios anatominės variacijos: raiščių įspaudai raktikaulių krūtinkauliniuose galuose – *rhomboid fossa* (15), įgimtas kryžkaulio nervinio vamzdelio defektas *spina bifida* (16), krūtinkaulio anga (2). Viename skelete fiksuotas nepiktybinis kaulo navikas – osteoma. Vienam individui skrodimo metu buvo prapjauta kaukolė. 55 individų nustatyti dantų taisymo požymiai. 15 individų kaukolėse aptikta dehidratuotų smegenų audinių fragmentų.

Tyrimų metu radinių aptikta tik prie 26 individų. Beveik visi radiniai – aprangos detalės, siejamos su II Pasaulinio karo Vokietijos kariuomenės uniforma. Su visa uniforma palaidoti tik 2 individai, likę – su apatiniais rūbais ar nuogi. Be uniformos dalių, rastas ir vienas asmeninis kario daiktas – šukos.

Palaikai bus perlaidoti Kauno Aukštųjų Šančių karių kapinėse. Kartu su jais bus palaidoti ir tyrimų metu rasti radiniai.

The Second World War German POW cemetery in Kaunas

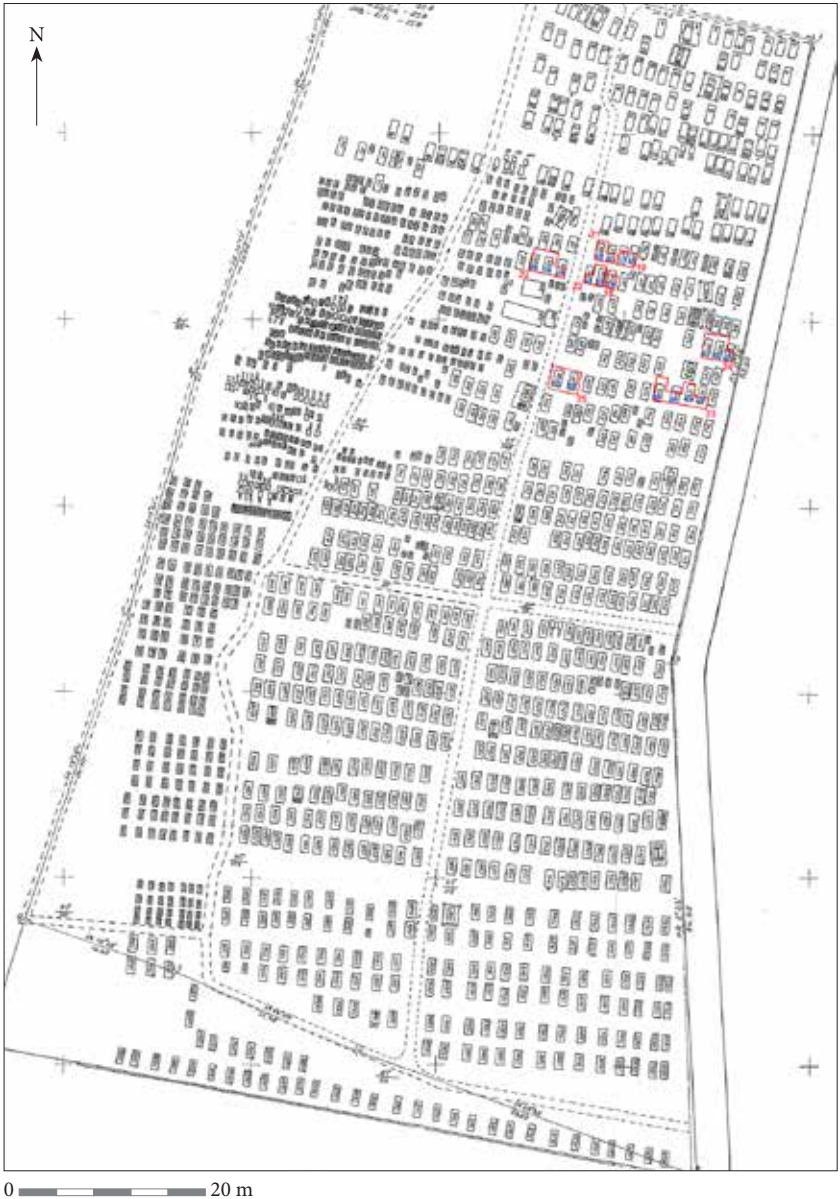
In 2019, the investigation, conducted during 2015–2017, of the German POW cemetery on the grounds of the Kaunas Fortress's central redoubt on the right bank of the Nemunas, was continued (Fig. 1). One trench (161.45 m^2) was excavated and the remains of 73 POWs exhumed. All of the remains belonged to 25–45 year-old males. Almost no skeletal traumas were identified, but the majority had load-related changes. One skull had autopsy cuts.

The grave pits were arranged in 3 rows. 18 pits were discovered in the first row (counting from the E side), 5 in the second, and 1 in the third. 9 pits contained one individual, the other 15 were mass graves (Fig. 2). 26 burials contained finds, namely parts of outer and inner clothing and one comb. The remains, together with the finds, will be reburied in Aukštieji Šančiai Military Cemetery in Kaunas.

Gintautas Vėlius

Partizanų Antano Kraujelio-Siaubūno ir Juozapo Streikaus-Stumbro palaikų paieškos Našlaičių kapinėse Vilniuje

LGGRTC užsakymu Vilniaus senųjų kapinių, vadinamų Našlaičių kapinėmis (UK 2277), teritorijoje atlikti detalieji tyrimai (1 pav.) ieškant partizanų Antano Kraujelio-Siaubūno ir Juozapo Streikaus-Stumbro palaikų. 2017–2018 m. ištirta 17 perkasų, iš viso 125,25 m^2, aptikti 34 kapai (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 671–681; *ATL 2018 metais*, 2019, p. 609–617). 16 kapų mirusiųjų palaikai buvo karstuose, atvežti ir čia palaidoti iš įvairių gydymo įstaigų. Dviejuose kapuose aptikti antriniai palaidojimai – matyt, statybų metu surinkti žmonių kaulai. Vienu atveju kapavietė buvo tuščia. 15 kapų aptikti 28 individų palaikai su šautiniais sužalojimais kaukolėse. Spendžiant iš surastų sušaudytų asmenų amžiaus ir ūgio koreliacijos ypatumų, taip pat jų kapų išsidėstymo kapinėse, galime teigti, jog 2017–2018 m. pavyko aptikti tiek Lukiškių kalėjime sušaudytų kriminalinių



1 pav. 2019 m. tyrinėtų perkasų (raudonai) situacinis planas 1985 m. sudarytame kapinių plane. G. Vėliaus brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 2019 trenches (red) in the 1985 cemetery plan

nusikaltėlių, tiek KGB vidaus kalėjime nužudytų politinių kalinių palaikus. Trimis atvejais KGB vidaus kalėjime sušaudytų asmenų palaikų tapatybę patvirtino DNR tyrimai. Tai partizanai Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Albinas Ivanauskas-Topolis, o trečio identifikuoto asmens tapatybė neatskleidžiama giminaičių prašymu. Dar 2017 m. kape 8 buvo surasti apie 40 m. vyro palaikai su šautiniais kaukolės sužalojimais. Vyras buvo užkastas su diržu. Sidabrinėje diržo sagtyje buvo išraižyti patriotiniai simboliai – staugiantis vilkas, ąžuolo vainikas, Gedimino stulpai. Įkalinimo įstaigose kaliniai diržų dėvėti negalėjo, tad buvo iškelta prielaida, kad Našlaičių kapinėse užkasti ir tuo metu kovoje žuvusių partizanų, tarp jų ir A. Kraujelio-Siaubūno, palaikai. Siekiant išsiaiškinti galimą A. Kraujelio-Siaubūno palaikų užkasimo vietą, 1983 m. sudarytame plane sužymėtos visos kapavietės, apie kurias rasta duomenų kapinių knygoje. Joje nuo 1960 m. atsirado įrašų, nurodančių ne tik atvežto asmens palaidojimo datą, bet ir kapo vietą kapinėse. Daugeliu atvejų tai iš gydymo įstaigų atvežtų mirusiųjų kapai. Paaiškėjo, kad kapinėse ir minėtame plane yra daug kapaviečių, apie kurias nėra jokių įrašų minėtoje kapinių knygoje. Iškelta prielaida, kad tai gali būti kapai, kuriuose slėpti įkalinimo įstaigose sušaudytų arba kovoje žuvusių asmenų palaikai. Žinant A. Kraujelio-Siaubūno žūties datą – 1965 m. kovo 17 d., tikėtasi, kad jo palaikai turėjo būti užkasti per artimiausias 2–4 dienas. Išsiaiškinus iš gydymo įstaigų atvežtų mirusiųjų užkasimo vietas ir datas, buvo tiriamos kapavietės, esančios greta 1965 m. kovo mėnesio antroje pusėje įrengtų ligonių kapų, tačiau neįrašytos kapinių knygose (perkasos 18–22). Aptikus A. Kraujelio-Siaubūno palaikus tokiu pačiu būdu ieškota ir J. Streikaus-Stumbro užkasimo vietos (perkasos 23–25). Kapavietės atidengtos tik dalinai (jų P pusės). Įtarus, kad aptikti sušaudyti individai, perkasos buvo plečiamos, tirta visa kapavietė bei ekshumuoti palaikai. Preliminarius antropologinius tyrimus lauko sąlygomis bei ekshumuotų palaikų tyrimus laboratorijoje atliko J. Kozakaitė.

Perkasa 18 tirta 30 kapų eilėje nuo mūrinės kapinių tvoros, nuo kapines R pusėje ribojančio kelio 10 kapavietės vietoje. Matuota 1,5x1 m dydžio perkasa, ilgosiomis kraštinėmis orientuota P–Š kryptimi. Kapavietę ženklino beveik išnykęs 50 cm pločio, 2 m ilgio ir iki 5 cm aukščio suplokštėjęs žemės kauburėlis, orientuotas Š–P kryptimi. Ryškesni kapo 35 duobės kontūrai perkasoje neišryškėjo, tačiau jau 65 cm (H_{abs} 141,85 m) gylyje aptikti čia palaidoto asmens palaikai. Skeletas buvo atidengtas iki distalinių šlaunikaulių galų. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, galva į P. Kaukolė kiek pasvirusi ant dešiniojo šono, konstatuota pomirtinė kaukolės skliauto autopsija. Individo kairė ranka ištiesta, dešinė sulenkta ir padėta liemens srityje, kojos ištiestos. Konstatuota, kad kape palaidotas daugiau kaip 50 m. vyras (?). Greta palaikų aptikta geležinių karsto vinių, karsto lentos neišliko. Palaikai neekshumuoti.

Perkasa 19 tirta 31 kapų eilėje nuo mūrinės kapinių tvoros, nuo kapines R pusėje ribojančio kelio 8 ir 9 kapaviečių vietoje. Matuota 2x1,5 m dydžio perkasa, ilgosiomis kraštinėmis orientuota V–R kryptimi. 8 kapavietės vietoje reljefas buvo lygus, 9 kapavietę ženklino 50 cm pločio, 2 m ilgio ir iki 5 cm aukščio suplokštėjęs žemės kauburėlis, orientuotas Š–P kryptimi. Ryškesni kapų 36 ir 37 duobių kontūrai perkasoje neišryškėjo, tačiau jau 50 cm (H_{abs} 141,69 m) ir 97 cm (H_{abs} 141,65 m) gyliuose aptikti čia palaidotų asmenų palaikai. Kapo 36 P duobės gale aptikti kūdikio skeleto fragmentai. Kaulai gulėjo išbarstyti, ne anatomine tvarka, matyt, paveikti postdepozicinių procesų. Neperkastas

smėlio įžemis duobės vietoje pasiektas tik 99 cm (H_{abs} 141,20 m) gylyje. Panašu, kad čia būta ekshumuoto suaugusio individo kapo, vėliau palaidotas apie 6 mėnesių kūdikis. Palaikai buvo užkasti radimo vietoje. Kape 37 aptiktas suaugusio individo skeletas. Palaikai buvo atidengti iki distalinių šlaunikaulių galų. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, galva į P. Kaukolė gulėjo ant kairiojo šono, konstatuota pomirtinė kaukolės skliauto autopsija. Individo rankos sulenktos stačiu kampu ir sudėtos liemens srityje, kojos ištiestos. Konstatuota, kad kape palaidotas 35–45 m. vyras (?). Greta palaikų aptikta geležinių karsto vinių, karsto lentos neišliko. Palaikai neekshumuoti.

Perkasa 20 tirta 30 kapų eilėje nuo mūrinės kapinių tvoros, nuo kapines R pusėje ribojančio kelio 13–15 kapaviečių vietoje. Šios kapavietės buvo į V nuo dabar jau nenaudojamo kapines Š–P kryptimi kirtusio keliuko. Matuota 4x1 m dydžio perkasa, ilgosiomis kraštinėmis orientuota V–R kryptimi. Kapavietes ženklino apie 50 cm pločio, 2 m ilgio ir iki 10 cm aukščio žemės kauburėliai, orientuoti Š–P kryptimi. Perkasos ŠR kampe išryškėjo kapo 38 duobės, orientuotos Š–P kryptimi, P galas. Duobės R kraštas į perkasos ribas nepateko. Atidengtos duobės dalies ilgis 80 cm, plotis 70 cm. Jau 98 cm (H_{abs} 142,81 m) gylyje aptiktas suaugusio individo skeletas. Palaikai atidengti iki juosmens srities. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, galva į P, kaukolė gulėjo ant dešiniojo šono. Konstatuota, kad kape palaidota per 40 m. moteris (?). Greta palaikų aptikta geležinių karsto vinių, karsto lentos neišliko. Palaikai neekshumuoti. 50 cm (H_{abs} 143,80 m) gylyje ties Š perkasos sienele išryškėjo stačiakampės kapo 39 duobės P galas. Įsigilinus iki 1,1 m (H_{abs} 143,20 m), atsidengė čia užkastų 2 individų kaukolės su šautiniais sužalojimais. Norint atidengti visą kapą, ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,6 m pločio, 2,6 m ilgio išpjova (į ją pateko ir kapo 40 Š dalis). Kapo duobė netaisyklingo stačiakampio formos, 85 cm pločio, 205 cm ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Individo 1 palaikai aptikti virš individo 2 palaikų, arčiau V kapo duobės sienelės, orientuoti galva į P. Mirusysis užkastas kniūbsčias, kiek pariestomis rankomis, tiesiomis kojomis. Virš mirusiojo kaukolės aptikta juodo audinio (marškinių?) fragmentų. Konstatuota, kad individas buvo 30–35 m. vyras. Individo 2 palaikai aptikti po individo 1 palaikais, arčiau kapo R duobės sienelės, orientuoti galva į P. Mirusysis užkastas kniūbsčias, kiek pariestomis rankomis, tiesiomis kojomis. Virš mirusiojo kaukolės aptikta pilkšvo audinio (marškinių?) fragmentų. Konstatuota, kad tai 40–45 m. vyras. Kapo duobėje po mirusiųjų skeletais aptiktas šukų fragmentas bei 5 sagos, tačiau su kuriuo individu šiuos radinius reikėtų sieti, lieka neaišku. 66 cm (H_{abs} 144,18 m) gylyje ties Š perkasos sienele išryškėjo stačiakampės kapo 40 duobės P galas. Įsigilinus iki 1,34 m (H_{abs} 143,50 m), atsidengė čia užkasto individo kojų pėdų kaulai. Kadangi mirusieji, atvežti iš ligoninių, laidoti galvomis į P ir paprastai karstuose, įtarta, kad tai gali būti sušaudyto asmens palaikai ir šį kapą nuspręsta ištirti visą. Norint atidengti visą kapą, ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,6 m pločio, 2,6 m ilgio išpjova (į ją pateko ir kapo 39 Š dalis). Kapo duobė link P platėjančios trapecijos formos, 65–90 cm pločio, 2,2 m ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Individo palaikai gulėjo ant dešiniojo šono, beveik kniūbsti, galva orientuoti į Š. Kairė ranka ištiesta palei kūną, dešinė – po krūtine, suriesta stačiu kampu, plaštaka ties veido sritimi. Kojos ties keliais suriestos stačiu kampu. Konstatuota, kad tai 35–44 m. vyras. Į Š nuo kaukolės kapo duobėje aptikta plastikinė apskrita dėžutė, akiniai, šukos, 15 sagų. Taip pat rastos kojinės, balkšvo megztinio fragmen-

tas, odinis kepurėlės (?) pakraštėlis, melsvo vilnonio mezginio fragmentai ir rausvų odinių batų pora.

Perkasa 21 tirta 31 kapų eilėje nuo mūrinės kapinių tvoros, nuo kapines R pusėje ribojančio kelio 10 ir 11 kapaviečių vietoje. Šios kapavietės buvo į R nuo dabar jau nenaudojamo kapines Š–P kryptimi kirtusio keliuko. Matuota 2,2x1 m dydžio perkasa, ilgosiomis kraštinėmis orientuota V–R kryptimi. 10 kapavietės vietoje reljefas buvo lygus, 11 kapavietę ženklino 50 cm pločio, 2 m ilgio ir iki 8 cm aukščio suplokštėjęs žemės kauburėlis, orientuotas Š–P kryptimi. Perkasos R gale 50 cm (H_{abs} 142,22 m) gylyje išryškėjo kapo 41 duobės, orientuotos Š–P kryptimi, dalis. Duobės R, P bei Š kraštai į perkasos ribas nepateko. Atidengtos duobės dalies ilgis 1,2 m, plotis 70 cm. Jau 96 cm (H_{abs} 141,96 m) gylyje aptikti suaugusio individo palaikai. Skeletas buvo atidengtas iki dubens srities. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, galva į P, ištiestomis rankomis. Kaukolės skliautas buvo pašalintas – atlikta pomirtinė autopsija. Konstatuota, kad kape palaidotas daugiau kaip 50 m. vyras (?). Greta palaikų aptikta geležinių karsto vinių, karsto lentos neišliko. Palaikai neekshumuoti. Perkasos V gale, ties perkasos Š sienele išryškėjo stačiakampės kapo 42 duobės P galas. Įsigilinus iki 94 cm (H_{abs} 142,28 m), atsidengė čia užkasto individo kaukolė su šautiniais sužalojimais. Atidengiant visą kapą ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,2x1,2 m dydžio išpjova. Kapo duobė trapecijos formos, link P platėjanti nuo 55 iki 75 cm, 2,07 m ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Individo palaikai gulėjo ant kairiojo šono beveik kniūbsti, galva orientuoti į P. Kairė ranka atmesta į šoną ir sulenkta buku kampu, dešinė ištiesta lygiagrečiai su kūnu. Dešinė koja suriesta buku, kairė stačiu kampu. Blauzdikauliai aptikti beveik vertikaliose padėtyse, pėdų kaulai buvo 33 cm aukščiau nei kaukolė. Konstatuota, kad individas buvo 20–25 m. vyras. Ties krūtinės sritimi buvo aptiktos 4 sagos, sušaudytas asmuo avėjo juodus odinius suvarstomus batus.

Perkasa 22 tirta 30 kapų eilėje nuo mūrinės kapinių tvoros, nuo kapines R pusėje ribojančio kelio 11 ir 12 kapaviečių vietoje. Šios kapavietės buvo į R nuo dabar jau nenaudojamo kapines Š–P kryptimi kirtusio keliuko. Perkasa matuota 2x1 m dydžio, ilgosiomis kraštinėmis orientuota V–R kryptimi. 12 kapavietės vietoje reljefas buvo lygus, 11 kapavietę ženklino 50 cm pločio, 2 m ilgio ir iki 8 cm aukščio suplokštėjęs žemės kauburėlis, orientuotas Š–P kryptimi. Perkasos R pusėje, 50 cm (H_{abs} 142,27 m) gylyje išryškėjo kapo 43 duobės, orientuotos Š–P kryptimi, P dalis. Jau 73 cm (H_{abs} 142,04 m) gylyje aptiktas kariškas odinis diržas ir skeleto, orientuoto galva į Š, kojų kaulai. Atidengiant visą kapą ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,2x1,2 m dydžio išpjova. Kapo duobė trapecijos formos, link P platėjanti nuo 60 iki 70 cm, 1,9 m ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Individo palaikai gulėjo ant dešiniojo šono, galva orientuoti į Š (2 pav.). Rankos sudėtos lygiagrečiai su kūnu, kojos ištiestos. Konstatuota, kad tai buvo 35–40 m. vyras. Mirusiojo kelių srityje aptiktas į duobę įmestas kariškas diržas (3 pav.), liemens bei krūtinės srityje aptiktos 7 sagos, ties diržu surastas vilnonio (?) audinio fragmentas su sintetinių siūlų intarpais. Perkasos V pusėje, jau 40 cm (H_{abs} 142,37 m) gylyje aptiktas kapas 44. Kūdikio skeleto fragmentai gulėjo išbarstyti 55x45 cm dydžio plote, ne anatomine tvarka, matyt, paveikti postdepozicinių procesų. Neperkastas smėlio įžemis šioje vietoje pasiektas 50 cm (H_{abs} 141,27 m) gylyje. Konstatuota, kad kape palaidotas iki 1 m. kūdikis. Palaikai užkasti radimo vietoje.

Perkasa 23 tirta 26 kapų eilėje nuo mūrinės kapinių tvoros, nuo kapines R pusėje ribo-



2 pav. Kapas 43 – Antano Kraujelio-Siaubūno palaikai. G. Vėliaus nuotr.

Fig. 2. Burial 43 and the remains of Antanas Kraujelis–Siaubūnas



3 pav. Diržas, aptiktas kape 43. G. Vėliaus nuotr.

Fig. 3. The belt discovered in burial 43

jančio kelio 2–5 kapaviečių vietoje. Perkasa matuota 6x1,2 m dydžio, ilgosiomis kraštinėmis orientuota V–R kryptimi. Kapavietes ženklino nežymūs apie 50 cm pločio, 2 m ilgio ir iki 7 cm aukščio žemės kauburėliai, orientuoti Š–P kryptimi. 4 kapavietės vietoje kauburėlis buvo sunykęs visiškai. Jau 50 cm (H_{abs} 141,33 m) gylyje ŠR perkasos kampe išryškėjo kapo 45 duobės, orientuotos Š–P kryptimi, P galas. Atidengtos duobės dalies ilgis 75 cm, plotis 74 cm. Duobė kiek siaurėja link Š. 1,16 m (H_{abs} 140,67 m) gylyje aptiktas suaugusio individo skeletas ir karsto lentų liekanos. Palaikai buvo atidengti iki juosmens srities. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, galva į P, kaukolė gulėjo ant kairiojo šono, rankų žastai ištiesti lygiagrečiai su kūnu. Mirusiajam buvo atlikta pomirtinė kaukolės autopsija. Konstatuota, kad kape palaidotas daugiau kaip 25 m. vyras (?). Greta palaikų, ties karsto lentų likučiais aptikta geležinių karsto vinių. Palaikai neekshumuoti. Į V nuo kapo 45, ties perkasos Š sienele 50 cm (H_{abs} 141,33 m) gylyje išryškėjo stačiakampės kapo 46 duobės P galas. Įsigilinus iki 1,2 m (H_{abs} 140,63 m) atsidengė čia užkasto individo kaukolė su šautiniais sužalojimais. Atidengiant visą kapą ties perkasos Š sienele iškasta 1,2 m pločio, 1,4 m ilgio išpjova. Kapo duobė trapecijos formos, siaurėjanti Š kryptimi, 60–85 cm pločio, 1,97 m ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Individo palaikai kniūbsti, galva orientuoti į P. Rankos nežymiai suriestos, kairė koja tiesi, dešinė nežymiai suriesta ir guli ant kairiosios. Konstatuota, kad individas buvo 19–24 m. vyras. Išliko mirusiojo dėvėto megztinio fragmentai, taip pat kojinės bei odiniai juodi batai. Kape dubens srityje aptikta apskrita skaidri dėžutė su rusvu muilu viduje, dantų šepetėlis, krūtinės srityje rasta 15 sagų. Į V nuo kapo 46, 50 cm (H_{abs} 141,33 m) gylyje, ties perkasos Š sienele išryškėjo kapo 47 duobės, orientuotos Š–P kryptimi, P galas. Atidengtos duobės dalies ilgis 90 cm, plotis 80 cm. Duobė kiek siaurėja link Š. 99 cm (H_{abs} 140,84 m) gylyje aptiktas suaugusio individo skeletas ir karsto lentų liekanos. Palaikai buvo atidengti



4 pav. Kapas 48 – Juozapo Streikaus-Stumbro palaikai (duobės R pusėje). G. Vėliaus nuotr.

Fig. 4. Burial 48 and the remains of Juozapas Streikus–Stumbras (E side of the pit)



5 pav. Kapas 53, individas 2. G. Vėliaus nuotr.

Fig. 5. Burial 53, individual 2

iki krūtinės vidurio. Mirusysis palaidotas kniūbsčias, galva į P, kaukolė gulėjo ant dešiniojo šono, rankų žastai ištiesti lygiagrečiai su kūnu. Dalis stuburo slankstelių aptikti į V nuo kaukolės. Konstatuota, kad kape palaidotas daugiau kaip 45 m. vyras (?). Greta palaikų, ties karsto lentų likučiais aptikta geležinių karsto vinių. Palaikai neekshumuoti. Į V nuo kapo 47, 50 cm (H_{abs} 141,33 m) gylyje, ties perkasos Š sienele išryškėjo kapo 48 duobės P galas. Įsigilinus iki 91 cm (H_{abs} 140,92 m) atsidengė čia užkastų 2 individų kaukolės su šautiniais sužalojimais. Atidengiant visą kapą ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,2 m pločio, 1,4 m ilgio išpjova. Kapo duobė trapecijos formos, platėjanti link P, 50–80 cm pločio, 2 m ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Individo 1 palaikai aptikti kiek aukščiau individo 2 palaikų, arčiau kapo duobės V sienelės, orientuoti galva į P (4 pav.). Mirusysis užkastas ant kairiojo šono, kiek pariestomis rankomis ir kojomis. Konstatuota, kad tai buvo 35–44 m. vyras. Individo 2 palaikai aptikti žemiau individo 1 palaikų, arčiau kapo duobės R sienelės, orientuoti galva į P. Mirusysis užkastas aukštielninkas, nežymiai pariestomis rankomis bei kojomis. Ant dešiniojo šono gulėjusi kaukolė bei krūtinės sritis buvo uždengta šviesiu gumuotu audiniu. Konstatuota, kad individas buvo 40–45 m. vyras. Kapo duobėje po mirusiųjų skeletais aptiktos 5 sagos, tačiau su kuriuo individu šiuos radinius reikėtų sieti, lieka neaišku.

Perkasa 24 tirta 28 kapų eilėje nuo mūrinės kapinių tvoros, nuo kapines R pusėje ribojančio kelio 1–3 kapaviečių vietoje. Perkasa matuota 3,7x1,2 m dydžio, ilgosiomis kraštinėmis orientuota V–R kryptimi. 1 ir 3 kapavietes ženklino nežymūs apie 50 cm pločio, 2 m ilgio ir iki 5 cm aukščio žemės kauburėliai, orientuoti Š–P kryptimi. 2 kapavietės vietoje kauburėlio nebuvo. Perkasos ŠR kampe 50 cm (H_{abs} 140,87 m) gylyje išryškėjo kapo 49 duobės, orientuotos Š–P kryptimi, P galas. Duobės R kraštas į perkasos ribas nepateko. Atidengtos duobės dalies ilgis 1,07 m, plotis 78 cm. 1,1 m (H_{abs} 140,24 m) gylyje aptiktas suaugusio individo skeletas. Palaikai buvo atidengti iki šlaunikaulių proksimalinių galų. Mirusysis palaidotas aukštielninkas, galva į P, kaukolė gulėjo kiek pasvirusi ant dešiniojo šono, rankos ištiestos lygiagrečiai su kūnu. Konstatuota, kad kape palaidotas per 25–40 m. vyras (?). Greta palaikų aptikta geležinių karsto vinių, karsto lentos neišliko. Palaikai neekshumuoti. Į V nuo kapo 49, 50 cm (H_{abs} 140,87 m) gylyje, ties perkasos

Š sienele išryškėjo kapo 50 duobės P galas. Įsigilinus iki 1,1 cm (H_{abs} 140,24 m), atsidengė čia užkasto individo kaukolė su šautiniais sužalojimais. Atidengiant visą kapą ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,5 m pločio, 2,8 m ilgio išpjova (į ją pateko ir kapo 51 Š dalis). Perkasa buvo praplėsta ir 30 cm į V pusę. Kapo duobė trapecijos formos, platėjanti link P, 60–88 cm pločio, 2,18 m ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Individo palaikai aptikti aukštielninki, orientuoti galva į P. Kaukolė kiek pasvirusi ant dešiniojo šono, kairė ranka ištiesta, dešinė nežymiai sulenkta, plaštaka ant dubens. Kairė koja ištiesta, dešinė nežymiai sulenkta. Konstatuota, kad individas buvo 35–44 m. vyras. Mirusiojo krūtinės srityje aptiktas dantų šepetėlis bei 7 sagos, ant kojų buvo išlikusios kojinės. Į V nuo kaukolės aptikti sportinių Kauno „Inkaro" gamybos batelių guminiai padai. Perkasos V gale 50 cm (H_{abs} 140,87 m) gylyje ties perkasos Š sienele išryškėjo stačiakampės kapo 51 duobės P galas. Įsigilinus iki 1,13 m (H_{abs} 140,21 m), atsidengė čia užkasto individo kaukolė su šautiniais sužalojimais. Atidengiant visą kapą ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,5 m pločio, 2,8 m ilgio išpjova (į ją pateko ir kapo 50 Š dalis). Perkasa buvo praplėsta ir 30 cm į V pusę. Kapo duobė trapecijos formos, platėjanti link P, 65–85 cm pločio, 2,21 m ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Mirusysis užkastas aukštielninkas, kiek pariestomis rankomis, tiesiomis kojomis. Konstatuota, kad tai buvo 30–39 m. vyras. Mirusiojo krūtinės srityje aptikta plastikinė muilinė, cigarečių kandiklis bei 13 sagų. Ties kairiuoju šlaunikauliu aptikta į duobę įmesta odinių aulinių batų pora.

Perkasa 25 tirta 26 kapų eilėje nuo mūrinės kapinių tvoros, nuo kapines R pusėje ribojančio kelio 11 ir 12 kapaviečių vietoje. Perkasa matuota 3x1,2 m dydžio, ilgosiomis kraštinėmis orientuota V–R kryptimi. Kapavietes ženklino apie 50 cm pločio, 2 m ilgio ir iki 10 cm aukščio žemės kauburėliai, orientuoti Š–P kryptimi. Perkasos R pusėje 50 cm (H_{abs} 142,28 m) gylyje išryškėjo kapo 52 duobės, orientuotos Š–P kryptimi, P galas. Duobė kiek siaurėja Š kryptimi. Atidengtos duobės dalies ilgis buvo 1 m, plotis 90 cm. Įsigilinus iki 91 cm (H_{abs} 141,87 m), atsidengė čia užkasto individo kaukolė su šautiniais sužalojimais. Atidengiant visą kapą ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,3 m pločio, 3 m ilgio išpjova (į ją pateko ir kapo 53 Š dalis). Perkasa buvo praplėsta ir 20 cm į V pusę. Kapo duobė trapecijos formos, 65–90 cm pločio, platėjanti link P, 2,2 m ilgio, orientuota Š–P kryptimi. Individo 1 palaikai aptikti virš individo 2 palaikų, orientuoti galva į P. Mirusysis užkastas aukštielninkas, galva atlošta atgal, rankos tiesios, dešinė koja tiesi, kairė sulenkta stačiu kampu ir guli ant dešiniosios. Konstatuota, kad individas buvo 40–49 m. vyras. Mirusysis avėjo rausvos spalvos suvarstomus odinius batus. Individo 2 palaikai aptikti po individo 1 palaikais. Mirusysis užkastas kniūbsčias, nežymiai pariestomis rankomis bei tiesiomis kojomis. Konstatuota, kad individas buvo 30–35 m. vyras. Mirusysis avėjo juodos spalvos aulinius (?) odinius batus. Kapo duobėje po mirusiųjų skeletais aptiktos šukos ir 6 sagos, tačiau su kuriuo individu šiuos radinius reikėtų sieti, lieka neaišku. Perkasos V pusėje 50 cm (H_{abs} 142,28 m) gylyje, ties perkasos Š sienele nežymiai išsiskyrė kapo 53 duobės P galas. Jau 51 cm (H_{abs} 142,27 m) gylyje atsidengė čia užkasto individo avalynė. Atidengiant visą kapą ties perkasos Š sienele buvo iškasta 1,3 m pločio, 3 m ilgio išpjova (į ją pateko ir kapo 52 Š dalis). Perkasa buvo praplėsta ir 20 cm į V pusę. Kapo duobė trapecijos formos, platėjanti link P, 65–90 cm pločio, 2,2 m ilgio, orientuota ŠV–PR kryptimi. Individo 1 palaikai aptikti kniūbsti, virš individo 2 palaikų, arčiau kapo duobės Š galo, orientuoti galva į P.

Kairė ranka ištiesta, dešinė atmesta į šoną ir suriesta stačiu kapu, plaštaka liemens srityje. Kojos ištiestos. Konstatuota, kad individas buvo 20–25 m. vyras. Mirusysis avėjo juodos spalvos aulinius odinius batus. Individo 2 palaikai aptikti aukštielninki po individo 1 palaikais, arčiau duobės P galo, orientuoti galva į Š (5 pav.). Kaukolė gulėjo ant dešiniojo šono, kairė ranka nežymiai suriesta, dešinė ištiesta lygiagrečiai su kūnu. Kojos suriestos ties dubeniu smailu, ties keliais stačiu kampu, pėdos yra apie 23 cm aukščiau kaukolės. Konstatuota, kad individas buvo 20–29 m. vyras. Mirusysis avėjo juodos spalvos aulinius odinius batus. Kapo duobėje po mirusiųjų skeletais aptiktos 4 sagos, tačiau su kuriuo individu šiuos radinius reikėtų sieti, lieka neaišku. Taip pat po individo 2 palaikais, ties keliais aptikta dar viena odinių batų pora.

Taigi, 2019 m. Našlaičių kapinėse buvo ištirtos 8 perkasos, iš viso 46,94 m^2. Aptikta 19 kapų. 7 kapuose mirusiųjų palaikai buvo karstuose, atvežti ir čia palaidoti iš įvairių gydymo įstaigų, 2 kapuose buvo palaidoti kūdikiai, 10 kapų aptikta 14 individų palaikų su šautiniais kaukolių sužalojimais. 6 atvejais jie buvo užkasti po vieną, 4 atvejais užkasti po du. Spendžiant iš surastų sušaudytų asmenų amžiaus ir ūgio koreliacijos ypatumų, taip pat jų kapų išsidėstymo kapinėse, galime teigti, jog pavyko aptikti tiek Lukiškių kalėjime sušaudytų kriminalinių nusikaltėlių, tiek KGB vidaus kalėjime nužudytų politinių kalinių, tiek kovoje žuvusio partizano palaikus. Genetiškai buvo patvirtintos partizanų Antano Kraujelio-Siaubūno (kapas 43) ir Juozapo Streikaus-Stumbro (kapas 48, individas 2) tapatybės. Iš viso kapuose surasti 92 registruoti radiniai – 3 šukos, 3 dėžutės muilui, 2 dantų šepetėliai, akiniai, cigarečių kandiklis, kariškas diržas ir 81 saga.

The search for the remains of partisans Antanas Kraujelis–Siaubūnas and Juozapas Streikus–Stumbras in Orphans' Cemetery in Vilnius

By order of the LGGRTC, an excavation was conducted on the grounds of an old Vilnius cemetery called the Orphans' (Našlaičiai) Cemetery (Fig. 1) in an effort to discover the remains of partisans Antanas Kraujelis–Siaubūnas and Juozapas Streikus–Stumbras. Judging from the correlation of the age and height of the executed individuals found in 2017–2018, as well as the arrangement of their burials in the cemetery, the remains of both criminals shot in Lukiškės Prison and political prisoners executed in the KGB Inner Prison were successfully discovered. In order to ascertain the possible burial location of Antanas Kraujelis–Siaubūnas, a plan made in 1983 was marked with all of the burial sites, about which data was found in the cemetery book. This book has entries made since 1960 that show not only the date an individual was buried but also the location of the grave in the cemetery. In many cases these are the burials of individuals brought by medical institutions. It became clear that the cemetery and aforementioned plan have many burial sites, about which the aforementioned cemetery book has no entry. The hypothesis was raised that these could be graves, where individuals who were executed in incarceration institutions or who died in battle were hidden. Knowing the date, on which Antanas Kraujelis–Siaubūnas died, namely 17 March 1965, it was expected that his body must have been buried at a similar time. After ascertaining the locations and dates of the burial of individuals brought from medical institutions, the burial sites that were situated

beside the graves of patients created in the second half of March 1965, but lacking entries in the cemetery book were excavated (trenches 18–22). After discovering the remains of Antanas Kraujelis–Siaubūnas in such a manner, the burial site of Juozapas Streikus–Stumbras was also sought (trenches 23–25).

In 2019, a total of 8 trenches (totalling 46.94 m^2) were excavated in Orphans' Cemetery and 19 graves were discovered. Seven contained individuals who had been buried in coffins and had been come from various medical institutions, two infants, and ten 14 individuals with bullet holes in the skull (Fig. 5): six individual burials, four double. The identity of partisans Antanas Kraujelis–Siaubūnas (grave 43) (Figs. 2, 3) and Juozapas Streikus–Stumbras (grave 48, individual 2) (Fig. 4) was confirmed genetically. The graves contained a total of 92 registered finds: 3 combs, 3 soap boxes, 2 toothbrushes, glasses, a cigarette holder, a military belt, and 81 buttons.